

протиправно привласнює кошти державного (місцевого) бюджету. Протиправна діяльність вказаних осіб може виникати тільки після того, як відповідне підприємство стане переможцем за результатами процедури закупівлі, встановленої законом. Отже, маємо зв'язок, який починається з порушення проведення процедури закупівлі і переходить до протиправного укладання договору про виконання певного виду будівельних робіт, як наслідок, до внесення недостовірних відомостей до офіційних документів, які дають підставу для перерахування державних (місцевих) коштів на розрахунковий рахунок підрядника, чим спричиняються непоправні збитки для держави та територіальних громад [2–4].

Таким чином, вищезгадані правопорушення, що починаються ще на стадії публічних закупівель, значно знижують ефективність державних коштів. Законодавчі зміни, направлені на вдосконалення системи публічних закупівель товарів, робіт та послуг, контроль за їх проведенням не дають гарантій того, що ці закупівлі в кожному випадку будуть проведені без порушення, адже якісно перекрити перевіркою кожен закупівлю неможливо через наявну велику кількість процедур на одну уповноважену особу. Відкритим залишається питання супроводження закупівель, по-перше, з початку проведення відповідної процедури до моменту обрання суб'єкта (відповідної юридичної особи або ФОП), з яким буде укладено договір; по-друге, з моменту його укладення до моменту завершення надання товарів, робіт або послуг за таким договором та сплати коштів на розрахунковий рахунок виконавця. Процес формування очікуваної вартості предмета закупівлі також викликає багато запитань, адже замовник в більшості випадків не конкретизує, на що, де і в якому обсязі переможець (контрагент за договором) має надати (виконати) предмет договору. Разом з тим, враховуючи часткову відкритість інформації про публічні закупівлі, активна участь громадськості, спрямована на громадський контроль цієї сфери діяльності, суттєво допоможе уповноваженим правоохоронцям у викритті злочинної діяльності ОГ та ЗО. Також бажано використовувати найкращий західний досвід у сфері державних закупівель, зокрема, посилити відповідальність за змову між усіма учасниками торгів та замовниками.

1. Про публічні закупівлі : Закон України від 25 грудня 2015 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>.

2. Санакоєв Д. Б., Неклеса О. В., Єфімов В. В., Юр'єв Д. С. Виявлення і розслідування злочинів, пов'язаних із привласненням, розтратою, заволодінням чужим майном : метод. рекомендації. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 39 с.

3. Санакоєв Д. Б., Юр'єв Д. С., Неклеса О. В., Єфімов В. В. Виявлення і розслідування окремих видів злочинів у сфері службової та професійної діяльності, вчинених ОГ і ОЗ : метод. рекомендації. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 60 с.

4. Санакоєв Д. Б., Неклеса О. В., Єфімов В. В., Юр'єв Д. С. Нормативно-правове забезпечення діяльності підрозділів стратегічних розслідувань : метод. рекомендації Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 56 с.

УДК 343.98:343.9.02:343.575

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/43-45

Володимир ОЛЕКСЕНКО

старший викладач кафедри
оперативно-розшукової діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ, ПРИЧЕТНОЇ ДО НЕЗАКОННОГО ЗБУТУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ

В умовах військової агресії російської федерації проти України, яка була розпочата 24 лютого 2022 р., організована злочинність становить, безумовно, безпосередню загрозу для національної безпеки держави. Сьогодні активізація організованої злочинності в Україні ускладнюється низкою чинників негативного характеру, серед яких організована наркозлочинність, яка постійно вдосконалює свою діяльність, розширює сфери впливу, як наслідок, підвищується кількість тяжких наркозлочинів. Також організована злочинність

виступає інструментом, який використовують спецслужби інших держав, передусім російської федерації, для дестабілізації ситуації в державі та завдання шкоди національній безпеці.

Наркобізнес є однією з основних складових організованої злочинності, її проявом, а отже, він наділений усіма рисами, характерними для організованої злочинності в цілому. Проблема протидії поширенню наркоманії і пов'язаної з нею наркозлочинності та «відмивання» наркоприбутків набула глобального масштабу та є давно актуальною для України. Таке становище вимагає з боку держави насамперед ретельного вивчення злочинів, що вчинюються організованими групами, та подальшої розробки й здійснення заходів, спрямованих на протидію цьому вкрай негативному явищу сучасності.

Проблемні аспекти протидії незаконному обігу та збуту наркозасобів, що вчинюється злочинними організованими групами, безпосередньо досліджували О. Бандурка, Ю. Баулін, В. Борисов, М. Вербенський, Л. Дорош, Е. Расюк, М. Сергатиї, В. Тимошенко та інші провідні вчені.

Водночас як серед науковців, так і серед практичних працівників постійно обговорюється питання щодо необхідності удосконалення чинного законодавства у сфері боротьби з організованою злочинністю, у тому числі причетною до незаконного наркозбуту.

Основною правовою основою протидії організованій злочинній діяльності у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів є законодавчі та інші нормативно-правові акти загального характеру, що спрямовані на запобігання злочинам взагалі або окремим злочинним проявам з ознаками організованості. Зокрема, це: Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» [1], Указ Президента України «Про Концепцію державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю» [2]; розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення стратегії боротьби з організованою злочинністю» [3] тощо.

Особливе значення щодо протидії наркозлочинності загалом та організованим групам і злочинним організаціям зокрема має новий Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК) [4]. Разом з тим, хоча й були внесені деякі зміни до чинної редакції Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» [5] у зв'язку з прийняттям нового КПК, проте, на наш погляд, на сьогодні існують протиріччя між нормами цих законодавчих актів, зокрема щодо місця та ролі оперативних підрозділів Національної поліції України у протидії злочинам під час кримінального впровадження, а також має місце незрозумілість та невизначеність кола оперативно-розшукових, пошукових заходів тощо.

У зв'язку з чим виникає необхідність прийняття окремого законодавчого акта щодо протидії злочинності в Україні. Як зазначив О. Кириченко, ефективно протидіяти злочинності можливо лише за умови удосконалення нормативної бази. На сьогодні відсутній нормативно-правовий акт, який би регламентував загальні засади протидії злочинності. Звідси, у нормативно-правових актах використовується різна термінологія та відсутній єдиний підхід щодо недопущення злочинів. У зв'язку з цим автор пропонує прийняти відповідний законодавчий акт, де необхідно визначити сутність цієї категорії [6, с. 59].

Аналіз нормативно-правових документів України, які регламентують норми права щодо незаконного збуту наркозасобів, вчиненого організованими групами та злочинними організаціями, надає підстави стверджувати про таке:

- виникла необхідність щодо прийняття нормативно-правового акта, який би регламентував загальні засади протидії злочинності;
- окремий нормативно-правовий документ, спрямований безпосередньо на протидію незаконному збуту наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, що вчинюється організованими групами, в Україні відсутній. Наявні законодавчі та підзаконні акти щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, у тому числі що вчинюється організованими групами та злочинними організаціями, потребують перегляду з урахуванням сучасного стану наркобізнесу в Україні;
- потребує реформування кримінальне процесуальне та оперативно-розшукове законодавство;
- потребують удосконалення кримінально-правові норми, що передбачають відповідальність за незаконний збут наркозасобів;
- на регіональному рівні необхідне прийняття Комплексних профілактичних програм профілактики незаконного обігу наркозасобів. Програми повинні бути спрямовані у першу чергу на профілактику незаконного збуту цих засобів та речовин [7, с. 35–36].

Отже, підсумовуючи викладене, можемо зробити такий узагальнений висновок. З урахуванням сучасного стану в Україні потребує перегляду та реформування оперативнорозшукове законодавство та удосконалення кримінально-процесуальних, кримінально-правових норм, які б регламентували загальні засади протидії організованій злочинності, у тому числі причетної до незаконного збуту наркотичних засобів та психотропних речовин.

1. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : Закон України від 30.06.1993. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#top>.
2. Про Концепцію державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю : Указ Президента України від 21.10.2011 № 1000/2011. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1000/2011#Text>.
3. Про схвалення Стратегії боротьби з організованою злочинністю : розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2020 р. № 1126-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1126-2020-%D1%80#Text>.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
5. Про оперативнорозшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>.
6. Кириченко О. В. Місце оперативнорозшукової протидії в системі протидії злочинності. *Legea si Viata*. 2014. № 7. Вип. 2. С. 58–61.
7. Міщанинець О. М., Олексенко В. Г. Кримінологічні та кримінально-правові засоби протидії незаконному збуту наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, що вчинюється організованими групами : монографія. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 160 с.

УДК 343.98:343.53

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/45-48

Валентина БЕРЕЛЕТ

аспірант кафедри

оперативно-розшукової діяльності

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ПОЧАТКОВОГО АНАЛІЗУ ОПЕРАТИВНОЇ ОБСТАНОВКИ НА ОБ'ЄКТАХ ОПЕРАТИВНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

Серед актуальних напрямів перспективного розвитку системи організаційної структури, модернізації та підвищення мобільності й гнучкості реагування на зміни в динаміці злочинності у будівельній галузі є здійснення заходів з оперативного обслуговування будівельної галузі, одним із елементів якого є початковий аналіз оперативної обстановки на об'єктах оперативного обслуговування будівельної галузі.

Як показали результати дослідження, з метою з'ясування стану оперативної обстановки на об'єктах оперативного обслуговування будівельної галузі оперативному працівнику підрозділу стратегічних розслідувань доцільно здійснити первинний аналіз таких елементів: стан злочинності в будівельній галузі на території обслуговування (кількість зареєстрованих кримінальних правопорушень); інформація з відкритих джерел (Інтернет, ЗМІ тощо); інформація від оперативних джерел; інформація, здобута в ході здійснення заходів оперативного (ініціативного) пошуку; стан перекриття об'єктів оперативного обслуговування позаштатними негласними працівниками; способи вчинення кримінальних правопорушень у будівельній галузі; причини та умови вчинення кримінальних правопорушень у будівельній галузі; матеріали наукових досліджень з питань протидії кримінальним правопорушенням у будівельній галузі; можливість оперативного реагування на зміни в оперативній обстановці на об'єктах оперативного обслуговування будівельної галузі. Для розкриття моделі здійснення початкового аналізу оперативної обстановки у будівельній галузі на території обслуговування спробуємо розглянути кожен із запропонованих вище елементів аналізу.